

หลักสูตรการจักรสานตะกร้าไม้ไผ่

จำนวน 6 ชั่วโมง

กลุ่มอาชีพความคิดสร้างสรรค์

ความเป็นมา

การจักสานจากไม้ไผ่มีทำกันมาตั้งแต่สมัยปู่ ย่า ตา ยาย โดยอาศัยไม้ไผ่ที่ขึ้นอยู่ทั่วไปในป่าเมืองไทยซึ่งมีอยู่ประมาณ 100 ชนิด แต่ที่นิยมนำมาจักสานกัน ได้แก่ ไม้ไผ่ใหญ่ ที่คนนิยมนำมาปลูกไว้รอบ ๆ หมู่บ้าน เพื่อใช้หน่อเป็นอาหารและใช้ลำต้นมาตัดแปลงทำเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็นภายในครอบครัวเช่น ตะกร้า ชะลอม กระออม กระดัง ตะแกรง กระเชอ ลอบ ไซ กระติบข้าว หวด หรือมวนหนึ่งข้าว ครุ เป็นต้น เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่กล่าวมา ข้างต้นในสมัยก่อนนิยมทำใช้กันเองภายในครอบครัว ตามความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่นและ การจักสานแต่ละอย่างมีกรรมวิธีที่แตกต่างกัน ยากบ้างง่ายบ้าง ดังนั้นแต่ละคนจึงมีความถนัดใน การทำไม่เหมือนกัน จึงได้เกิดมีการผลิตเพื่อแลกเปลี่ยนกันขึ้น พอมาช่วงหลัง ๆ ไม้ไผ่หายากขึ้น และคนมีงานอื่นทำที่มีรายได้ดีกว่าก็หันไปทำงานอย่างอื่นแทนจึงยังคงเหลืออยู่เพียงบางคนหรือบางกลุ่มเท่านั้นที่มีความถนัดทางจักสานเป็นพิเศษหันมายึดอาชีพทางการจักสานเป็นอาชีพหลัก บางคนก็ยึดเป็นอาชีพรองจากการทำไร่ ทำนา โดยอาศัยทำในเวลาว่าง ตอนเย็นหรือกลางคืนที่กลับ จากไร่มาแล้ว เพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัวอีกทางหนึ่ง การจักสานจากไม้ไผ่นั้นสามารถ นำมาตัดแปลงทำเครื่องใช้ได้หลายอย่าง ดังที่กล่าวมาแล้ว สาเหตุสำคัญที่นิยมนำเอาไม้ไผ่มา จักสานก็เพราะว่าไม้ไผ่หาง่าย ไม้แปรรูปได้ง่ายมีความเหนียวสามารถจักเหลา แต่ง ได้หลายขนาด ง่ายแก่การตัด แต่ง ง่ายต่อการนำมาประกอบกันเป็นรูปทรงตามที่ต้องการ

หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ของประชาชนในเรื่องศิลปะงานจักรสานตะกร้าไม้ไผ่เพื่อการประกอบอาชีพ
2. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะรวมทั้งความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์การสานตะกร้าไม้ไผ่
3. เป็นหลักสูตรที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ส่งเสริมสนับสนุนและสืบทอดศิลปวัฒนธรรมของชาติ

จุดหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการจัดทำศิลปะงานจักรสาน
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการอาชีพการจัดทำตะกร้าไม้ไผ่
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจตระหนักถึงการเป็นผู้ประกอบการที่ดี

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายคือประชาชนกลุ่มเป้าหมายนอกระบบโรงเรียน

1. ผู้ที่ไม่มีอาชีพ
2. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ
3. ผู้ที่ต้องการเปลี่ยนอาชีพ

ระยะเวลา จำนวน 6 ชั่วโมง

ภาคทฤษฎี 1 ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ 5 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

1. ช่องทางการประกอบอาชีพ จำนวน 30 นาที
 - 1.1 ความสำคัญของงานจักรสานตะกร้าไม้ไผ่
 - 1.2 ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ
 - 1.3 แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับงานจักรสานตะกร้าไม้ไผ่
 - 1.4 การตัดสินใจเลือกอาชีพรับจัดทำงานจักรสานตะกร้าไม้ไผ่
2. ทักษะการประกอบอาชีพ จำนวน 5 ชั่วโมง
 - 2.1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับงานจักรสานตะกร้าไม้ไผ่
 - 2.2 การประดิษฐ์งานจักรสานตะกร้าไม้ไผ่
 - 2.2.1 การเลือกไม้ไผ่
 - 2.2.2 การจักตอก
3. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ จำนวน 30 นาที
 - 3.1 องค์ประกอบของการประกอบอาชีพ
 - 3.2 การจัดการอาชีพ
 - 3.3 การจัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย
 - 3.4 คุณลักษณะของผู้ประกอบธุรกิจที่ดี

การจัดกระบวนการเรียนรู้

1. บรรยายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสำคัญของงานจักรสานตะกร้าไม้ไผ่
2. จัดกิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูล ความเป็นไปได้ รวมทั้งการศึกษาดูงาน เพื่อการตัดสินใจ เลือกรูปแบบการประกอบอาชีพรับจัดทำงานจักรสานตะกร้าไม้ไผ่
3. ฝึกทักษะการประกอบอาชีพ
 - เรียนรู้จากวิทยากร
 - เรียนรู้ด้วยตนเอง จากสื่อต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ ผู้รู้
 - เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง
 - เรียนรู้จากกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้
4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการ ในการประกอบอาชีพ การจัดการผลิต และการจัดการตลาด
5. จัดทำโครงการประกอบอาชีพ การเขียนโครงการ เสนอ อนุมัติโครงการ ตลอดจนวางแผนธุรกิจ หาแหล่งทุน
6. ดำเนินการให้ผู้เรียนทำโครงการประกอบอาชีพไปสู่การปฏิบัติจริง
7. การนิเทศ ติดตามประเมินโครงการของผู้เรียนและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนา

สื่อการเรียนรู้

1. สื่อบุคคล ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร
2. เอกสารประกอบการเรียนรู้ หนังสือ ตำรา ใบงาน ใบความรู้
3. ตัวอย่างของจริง
4. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ฝึกปฏิบัติ
5. รูปภาพประกอบ
6. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

การวัดและประเมินผล

1. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
2. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ ได้ผลงานที่มีคุณภาพสามารถสร้างรายได้ และจบหลักสูตร

การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3. มีผลงานที่มีคุณภาพ

เอกสารหลักฐานการศึกษา

1. หลักฐานการประเมินผล
2. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร
3. วุฒิบัตรการศึกษา ออกโดยสถานศึกษา

การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสาระการประกอบอาชีพวิชาเลือกที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น

ลงชื่อ.....ผู้เสนอ

(นางสาวศิรินันท์ ยอดนุ่ม)

ลงชื่อ.....ผู้เห็นชอบหลักสูตร

(นายศักดิ์สกล นันทะสุข)

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติ

(นางสาวมาลัย เมืองทอง)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอโพธิ์ประทับช้าง

ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอโพธิ์ประทับช้าง

รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตรงานจักรสานตะกร้าไม้ไผ่

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1. ช่องทางการประกอบอาชีพในการจัดทำงานจักรสานตะกร้าไม้ไผ่	<p>1.1. เพื่อให้ผู้เรียนบอกความสำคัญในการประกอบอาชีพรับจัดทำงานจักรสานตะกร้าไม้ไผ่ได้</p> <p>1.2. เพื่อให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพรับจัดทำงานจักรสานตะกร้าไม้ไผ่</p> <p>1.3. เพื่อให้ผู้เรียนบอกทิศทางการประกอบอาชีพรับจัดทำงานจักรสานตะกร้าไม้ไผ่</p>	<p>1. ความสำคัญของงานจักรสานตะกร้าไม้ไผ่</p> <p>2. ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ</p> <p>3. แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับงานจักรสานตะกร้าไม้ไผ่</p> <p>4. ทิศทางการประกอบอาชีพรับจัดทำงานจักรสานตะกร้าไม้ไผ่</p>	<p>1.1. วิทยากรบรรยายความสำคัญของงานจักรสานตะกร้าไม้ไผ่ ผู้เรียนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปผลการเรียนรู้</p> <p>1.2. ผู้เรียนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และวิเคราะห์ข้อมูลความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพรับจัดทำงานจักรสานตะกร้าไม้ไผ่ และสรุปผลการเรียนรู้ วิทยากรช่วยเสนอแนะเพิ่มเติม</p> <p>1.3. วิทยากรแนะนำแหล่งเรียนรู้งานจักรสานตะกร้าไม้ไผ่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพิ่มเติม แล้วสรุปผลการเรียนรู้</p> <p>1.4. ผู้เรียนสรุปผลการเรียนรู้จากการฟังบรรยาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ และการศึกษาแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม แล้วเขียนแนวคิดเกี่ยวกับทิศทางการประกอบอาชีพรับจัดทำงานจักรสานตะกร้าไม้ไผ่ วิทยากรตรวจสอบและเสนอแนะเพิ่มเติม</p>	30 นาที	
2. ทักษะการประกอบอาชีพ	2.1. บอกความเป็นมาและประโยชน์ของจักรสานตะกร้าไม้ไผ่ได้	<p>1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับงานจักรสานตะกร้าไม้ไผ่</p> <p>1.1 ประวัติความเป็นมาและประโยชน์ของจักรสานตะกร้าไม้ไผ่</p>	<p>2.1. ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงความเป็นมาและความสำคัญของงานจักรสานตะกร้าไม้ไผ่ ผู้สอนรวบรวมข้อมูลสรุปและอธิบายเพิ่มเติม</p> <p>2.2. ผู้สอนสาธิตวิธีการทำความสะอาดวัสดุจักรสานตะกร้าไม้ไผ่</p> <p>2.3. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติทำความสะอาดจักรสานตะกร้าไม้ไผ่ตามที่</p>		5 ชั่วโมง

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
		1.2 การเลือกและเตรียมวัสดุ การจักรสานตะกร้าไม้ไผ่ 1.3การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ งานจักรสานตะกร้าไม้ไผ่ 1.4 การเก็บรักษางานจักร สานตะกร้าไม้ไผ่	กำหนด ผู้สอนสังเกต ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติ 2.4 ผู้สอนบรรยายประกอบตัวอย่างของจริงเรื่องวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ใน งานจักรสานตะกร้าไม้ไผ่ ผู้เรียนสังเกต สอบถาม และบันทึกการ เรียนรู้ และทำกิจกรรมตามที่กำหนด ผู้สอนสังเกตการมีส่วนร่วม ประเมินผลการปฏิบัติ		
	2.2.1 ผู้เรียนสามารถจักตอก ไม้ไผ่ได้	2.1. การเลือกไม้ไผ่และการ จักตอก	2.1. วิทยากรให้ดูตัวอย่าง เส้นตอกของจริงและให้นักเรียนสนทนา ซักถาม 2.2. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ จักตอก		
3. การบริหาร จัดการในการ ประกอบอาชีพ	3.1.บอกองค์ประกอบในการ ประกอบอาชีพได้ 3.2.บอกวิธีการเพิ่มมูลค่างาน จักรสานตะกร้าไม้ไผ่ได้ 3.3.คำนวณราคาจำหน่ายงาน จักรสานตะกร้าไม้ไผ่ได้ 3.4.ระบุช่องทางการจัด จำหน่ายงานจักสานตะกร้าไม้ ไผ่	การบริหารจัดการในการ ประกอบอาชีพ 3.1. องค์ประกอบการ ประกอบอาชีพ - เวลา - แรงงาน - ทุน - แหล่งวัตถุดิบ - แหล่งจัดจำหน่าย	3.1 ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่ององค์ประกอบในการประกอบ อาชีพ วิธีเพิ่มมูลค่างานจักรสานชะลอมไม้ไผ่วิทยากรอธิบาย เพิ่มเติม 3.2 วิทยากรบรรยายความรู้เรื่องส่วนผสมทางการตลาดในการ จัดการอาชีพ 3.3 ผู้เรียนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการเพิ่มมูลค่างานจักรสาน ชะลอมไม้ไผ่ ช่องทางการจัดจำหน่ายหรือรับงาน วิธีการส่งเสริมการ จำหน่ายหรือเพิ่มปริมาณการสั่งทำงานจักสานตะกร้าไม้ไผ่ วิทยากร อธิบายเพิ่มเติมและให้ข้อเสนอแนะ		30 นาที

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
	<p>3.5.บอกวิธีการส่งเสริมการจำหน่ายงานจักสานตะกร้าไม้ไผ่</p> <p>3.6.จัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย ได้</p> <p>3.7.บอกคุณลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจที่ดีได้</p>	<p>3.2. การจัดการอาชีพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผลิตภัณฑ์ - ราคา - การจัดจำหน่าย - และการส่งเสริมการตลาด <p>3.3. การจัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย</p> <p>3.4. คุณลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจที่ดี</p>	<p>3.4 ผู้เรียนฝึกปฏิบัติวิธีการคำนวณราคาจำหน่ายหรือราคารับทำงานจักสานตะกร้าไม้ไผ่</p> <p>3.5 วิทยากรบรรยายวิธีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายในการประกอบอาชีพรับงานจักสานชะลอมไม้ไผ่ ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจัดทำบัญชี</p> <p>3.6 ผู้เรียนระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจที่ดี วิทยากรสรุปและอธิบายเพิ่มเติม</p>		